

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 4. maj 2023

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven

(Initiativer mod digitale krænkelse, herunder forbud mod grooming, sidestilling af tilsnigelse af samleje med voldtægt, religiøse lederes udnyttelse af religiøs afhængighed med henblik på at skaffe sig samleje m.v.)

[af justitsministeren (Peter Hummelgaard)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 2 ændringsforslag til lovforslaget. Justitsministeren har stillet ændringsforslag nr. 1, og Socialistisk Folkeparti har stillet ændringsforslag nr. 2 til lovforslaget.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, M, ALT, IA og SP) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af justitsministeren stillede ændringsforslag. Flertallet vil stemme imod det af SF stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (SF, DD, LA, KF, EL, DF og SIU) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af justitsministeren stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme hverken for eller imod det af SF stillede ændringsforslag.

Nye Borgerlige og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Socialistisk Folkeparti

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget mener, det er vigtigt, at vi øger den strafferetlige beskyttelse af børn, da især de digitale muligheder har givet seriekrænker og digitale børnelokkere kronede dage og mulighed for at kontakte hundredvis af ofre, som det eksempelvis har været tilfældet i Brammingsagen og Vardesagen. I den ene sag havde gerningsmanden kontaktet 115 drenge over hele lan-

det. I den anden sag omfattede anklageskriftet 169 forhold begået mod piger og kvinder.

SF støtter lovforslaget, men understreger, at den formelle retsbeskyttelse skal følges op med retshåndhævelse og effektiv efterforskning. I modsat fald kommer gerningsmændene ikke til at stå til regnskab for den digitale vold, de udøver mod børn. Vi så desværre i sagerne fra Sønderjylland, at der gik meget lang tid, inden sammenhængen i sagerne blev opdaget. Det skyldtes, at anmeldelserne strømmede ind i forskellige politikredse, og der gik lang tid, inden man opdagede mønsteret, og at det var den samme gerningsmand, der begik ensartede forbrydelser.

SF anerkender, at mange af de forbrydelser, der omfattes af lovforslaget, allerede kan straffes efter gældende ret, men påpeger, at det i nogle tilfælde har givet uensartet behandling, og at der i andre sager har været huller i strafmulighederne. Og endelig har de eksisterende paragraffer ikke altid afspejlet den alvorlighed, vi ønsker.

Grooming:

SF finder, at børn ikke altid kan gennemskue, hvad de udsættes for, når voksne plejer relationer med dem på nettet, og hvor nogle voksne desværre gør det, fordi de har seksuelle hensigter med barnet. Dette kriminaliseres nu direkte som anbefalet af en række børneorganisationer. Det bifalder SF, ligesom SF er glade for, at der er blevet lyttet til behovet for den længere forældelsesfrist, fordi ofrene ikke altid opdager, at de har været udsat for noget kriminelt, før længere op i livet, hvor de får en anden modenhed og erfaring til at forstå, at det, de blev udsat for, hverken var i orden eller lovligt.

Blufærdighedskrænkelser:

SF finder det rigtigt, at der rettes op på skævheden i, at blufærdighedskrænkelser i dag ikke er omfattet af den

såkaldte lærerparagraf, som forbyder lærere og andet personale med ansvar for børn at have seksuelle relationer med børnene. Lovændringen blev affødt af sagen om en 15-årig pige, som ikke havde samleje med sin lærer, men blev udsat for grænseoverskridende seksuel adfærd. Han sendte hende stærkt seksualiserede beskeder og nøgenbilleder af sig selv og berørte hende. SF mener, at det aldrig kan være barnet eller den unges opgave at sige fra over for en voksen. Det er og bliver den voksnes ansvar at afholde sig fra en sådan kontakt. Derfor bør blufærdighedskrænkelser også omfattes af den såkaldte lærerparagraf.

Sextortion:

SF støtter, at sextortion skrives ind i straffeloven. SF mener, sextortion er en ondsindet form for afpresning, hvor ofrene afpresses til at gøre seksuelle ting ved sig selv og ofte dokumentere det og sende det til gerningsmanden. Men SF undrer sig over, at hurtcore, som ikke nødvendigvis har et seksuelt motiv, men hvor det i stedet handler om at ydmyge offeret ved at afpresse det til at foretage nedværdigende handlinger mod sig selv, ikke bliver omfattet af en selvstændig paragraf. Det stiller SF derfor ændringsforslag om. Eksemplerne på hurtcore er nemlig grove. F.eks. er offeret blevet tvunget til at stikke hovedet i toiletet, mens der trækkes ud, at slikke på toiletbrættet, at slå på sig selv eller at gøre kvælningsforsøg på sig selv, mens det blev filmet.

Religiøse lederes manipulation af medlemmer af menigheden:

SF glæder sig over, at religiøse lederes misbrug af et menighedsmedlems afhængighedsforhold nu kriminaliseres. Forslaget stammer oprindeligt fra et beslutningsforslag fra SF, som blev vedtaget enstemmigt i 2022. Forslaget blev til på baggrund af sagen om en kvinde, der blev manipuleret til sex af præsten i en frikirke, hvor det viste sig, at den slags ikke er ulovligt. SF finder det rigtigt, at der indføres regler for religiøse ledere som dem, der gælder for f.eks. læger, psykologer og fysioterapeuter, som netop ikke kan have den slags forhold til sårbare patienter, der er afhængige af deres hjælp. Og der falder også domme i ny og næ på den baggrund. For SF er det indlysende, at der er en risiko for, at der kan opstå et lignende afhængighedsforhold eller udnyttelse af en sårbar troende i en hvilken som helst menighed, f.eks. i forbindelse med sjælesorg eller livskriser. Sagen med frikirken viste sig ikke at være den eneste, idet der også har været en sag ved en folkekirke i København med mange ofre. SF er derfor glad for, at vi nu lukker dette lovgivningsmæssige vakuum og giver ofrene retsbeskyttelse og rettigheder som ofre.

Derudover mener SF principielt, at det bør kortlægges, hvilke andre erhverv der bør omfattes af den samme regulering, som gælder for religiøse lederes udnyttelse af menigheden. Dertil kommer, at SF finder, at beskyttelsen for alle bør udvides til også at omfatte f.eks. blufærdighedskrænkelser, grooming og andre seksuelle overgreb end samleje, jf. spørgsmål 6 til lovforslaget. Begrundelsen skal findes i, at det er en normal reaktion – i 75 pct. af voldtægtssager – at ofrene »fryser« og føler sig ude af stand til at reagere, gøre

modstand eller sige nej. SF forventer, at noget lignende kan gøre sig gældende for andre seksuelle overgreb end samleje, hvorfor det kan være en illusion, at det »voksne offer« kan gøre modstand, idet offeret snarere bliver overrumplet eller paf eller føler afmagt grundet et afhængighedsforhold.

Sugardating:

SF beklager, at der ikke sker en lovændring vedrørende sugardating. Arbejdsgruppen bag forslagene om beskyttelse mod seksuelle krænkelser bekræfter, at der er tale om rufferi, hvis digitale platforme tjener penge på, at der udbydes sex for penge på deres platform. I aftalen blev der lovnings på, at der skulle knyttes aldersverficering til brugen af platformene, så vi kan beskytte vores børn mod at falde i en selvskadende prostitutionsfælde, men indtil videre er det ikke sket. SF mener, at de platforme, som faciliterer sugardating, skal straffes for rufferi, når de tjener på det, akkurat som i den rigtige verden. Det savner SF dog en klar udmelding fra justitsministeren om.

Alternativet

Alternativets medlem af udvalget tager dyb afstand fra hurtcore, men kan ikke støtte det af SF stillede ændringsforslag, da Justitsministeriet påpeger, at handlingerne allerede er strafbare med en strafferamme på op til 6 år, og at forholdene derned allerede er dækket ind af eksisterende lovgivning.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Til § 1

Af *justitsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

1) I den under nr. 7 foreslåede ændring af § 225 udgår »sådanne«.

[Lovteknisk ændring]

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af et *mindretal* (DD, LA, KF, EL, DF og SIU):

2) Efter nr. 13 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 260 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4*. Tvinges nogen til at foretage voldelige eller ydmygende handlinger på sig selv, kan straffen stige til fængsel indtil 6 år.«

[Forhøjet strafferamme for såkaldt hurtcore, dvs. tilfælde, hvor forurettede tvinges til at foretage voldelige eller ydmygende handlinger på sig selv]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Der er tale om en lovteknisk ændring, og forslaget indebærer således ikke indholdsmæssige ændringer.

Til nr. 2

Med ændringsforslaget foreslås der en forhøjet strafferamme på indtil 6 års fængsel for såkaldt hurtcore, dvs. tilfælde, hvor forurettede tvinges til at foretage voldelige eller ydmygende handlinger på sig selv.

Ved »voldelige handlinger« forstås handlinger, som er omfattet af straffelovens § 244 om ordinær vold eller § 245 om grov vold. Der vil eksempelvis kunne være tale om, at forurettede tvinges til at slå sig selv eller at skære i sig selv.

Ved »ydmygende handlinger« forstås handlinger, der er egnede til at ydmyge forurettede. Der vil eksempelvis kunne være tale om, at forurettede tvinges til at slikke på et toiletbræt eller at stikke hovedet i toilettet og skylle ud.

Det foreslås, at den forhøjede strafferamme skal være fængsel indtil 6 år. Det skyldes, at strafferammen skal kunne rumme en række forskelligartede tilfælde, herunder overtrædelser, som efter gældende ret kan straffes med fængsel indtil 6 år. En gerningsperson, som tvinger forurettede til at udøve grov vold omfattet af straffelovens § 245 på sig selv, kan således efter omstændighederne i dag straffes for medvirken til overtrædelse af § 245, som har en strafferamme på fængsel indtil 6 år.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 21. februar 2023 og var til 1. behandling den 28. februar 2023. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

*Bjørn Brandenburg (S) Fie Hækkerup (S) Frederik Vad (S) Kasper Sand Kjær (S) Rasmus Prehn (S) Rasmus Stoklund (S)
Trine Bramsen (S) Preben Bang Henriksen (V) Morten Dahlin (V) Jan E. Jørgensen (V) Henrik Rejnholt Andersen (M)
Nanna W. Gotfredsen (M) Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU) Aaja Chemnitz (IA) Anna Falkenberg (SP)
Betina Kastbjerg (DD) Peter Skaarup (DD) Steffen Larsen (LA) fmd. Sólbjörg Jakobsen (LA) Mai Mercado (KF) nfm.
Niels Flemming Hansen (KF) Mikkel Bjørn (DF) Peter Kofod (DF) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)
Lisbeth Bech-Nielsen (SF) Astrid Carøe (SF) Rosa Lund (EL) Zenia Stampe (RV) Torsten Gejl (ALT)*

Nye Borgerlige og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Dansk Folkeparti (DF)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	23	Alternativet (ALT)	6
Moderaterne (M)	16	Nye Borgerlige (NB)	3
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	14	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Liberal Alliance (LA)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Radikale Venstre (RV)	7		

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren genfremsendte den 24. februar 2023 dette udkast til udvalget, jf. L 50 – bilag 2. Den 21. februar 2023 sendte justitsministeren høringssvarene og en kommenteret høringsoversigt til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 7 bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse om lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 10 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, hvoraf ministeren har besvaret spørgsmål 1-6, mens spørgsmål 7-10 forventes besvaret forud for 2. behandling.